

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ

**Баштан В.П., Корнєєв О.В., Чорнобай А.В., Шелешко П.В., Литвиненко В.Є.,
Муковоз О.Є.**

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті висвітлено особливості навчання на кафедрі онкології, де студент має оволодіти досить широким діапазоном практичних знань і вмінь за відносно короткий (40 годин на медичному та 16 годин на стоматологічному факультетах) термін навчання.

Ключові слова: інноваційні технології, якість підготовки лікарів, проблемне навчання.

Вступ. Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується відходом від тоталітарної уніфікації і стандартизації педагогічного процесу, інтенсивним переосмисленням цінностей, пошуками нового в теорії та практиці навчання і виховання. Інтенсивне реформування освіти в Україні вимагає наполегливих пошуків трансформування освітнього процесу на гуманістичних засадах. Одним із виявів такого трансформування є інноваційні технології, що передбачають якісно нові перетворення як педагогічного процесу в цілому, так і його складових, і сприяють істотному підвищенню його ефективності [3].

Мета. Однією з гострих проблем, що стоять перед вищою школою, є підвищення якості підготовки фахівців. У зв'язку з цим застосування інноваційних методик є об'єктивною закономірністю, яка забезпечить формування компетенції майбутнього лікаря (когнітивна, операційна, аксіологічна, правова компетенція, а також компетенція самовдосконалення), розвиток професійних, інтелектуальних, поведінкових умінь і навичок, визначених освітніми програмами і характеристиками [1].

Одним з найбільш перспективних напрямів розвитку творчих здібностей особистості, необхідних майбутньому фахівцю-медику, є проблемне навчання. Проблемне навчання – навчання рішення нестандартних завдань, у ході якого студенти засвоюють нові знання, вміння та навички. Головним результатом цього методу навчання є формування професійного мислення студентів. Проблемне навчання формує у фахівця можливість самостійно побачити і сформулювати проблему; здатність висунути гіпотезу, знайти або винайти спосіб її перевірки; зібрати дані, проаналізувати їх, запропонувати методику їх обробки; здатність побачити проблему в цілому, всі аспекти та етапи її вирішення, а при колективній роботі – визначити міру особистої участі у вирішенні проблеми. Проблемне навчання полягає в тому, що педагог не повідомляє знань у готовому вигляді, а ставить перед учнем проблемні завдання, спонукаючи шукати шляхи та засоби їх вирішення. Розв'язання проблеми вимагає включення творчого мислення [2].

Постає проблема індивідуального спілкування студентів і викладачів, студентів і хворих. При наповненні групи в 12-15 осіб говорити про індивідуальну роботу з кожним студентом не доводиться. Без комп'ютеризованого індивідуального робочого місця студента з виходом у світову інформаційну мережу Internet провести контроль початкового і кінцевого рівня знань на кожній парі, організувати індивідуальну роботу на сучасному рівні, як того вимагають положення кредитно-модульної системи, дуже складно. Нова система співпраці викладача зі студентом вимагає нового покоління підручників, навчально-методичних матеріалів. Наші університетські підручники у своїй масі нічим не відрізняються від шкільних. Вони несуть для засвоєння певний критичний рівень інформації (часто-густо на рівні вчорашнього дня чи минулого століття) і не подають методичних рекомендацій, як його засвоїти, де знайти ці «необхідні м'язи» в бурхливому інформаційному океані для нарощення на запропонований осьовий скелет книжки. Тому на кафедрі онкології постійно ведеться розробка нових технологій, зокрема мультимедійних підручників із кожної теми, що вивчається.

Завдяки проведенню рандомізованих міжнародних досліджень (позабюджетні кошти) значно зміцнилася матеріальна база кафедри. Придбані ноутбуки дають можливість забезпечити навчальний процес наявним мультимедійним супроводом одночасно в кількох навчальних кімнатах, що є важливим елементом у роботі з покращення теоретичної та практичної підготовки студентів, але ця інновація є лише наслідком поліпшення саме матеріально-технічної бази (вимога Болонської системи навчання), а не чимось новим у навчальному процесі взагалі.

У зв'язку із затвердженням та введенням у клінічну практику стандартів обстеження та лікування онкологічних хворих і результатами присвяченої цьому науково-практичній конференції (м. Полтава, 2008 р.) виникла необхідність зробити акцент на цій інновації і в навчальному процесі.

Вивчати онкологію студенти медичного факультету УМСА починають з V курсу, коли вперше приходять на кафедру. На цьому етапі закладаються основи онкологічного мислення майбутніх лікарів і надається загальна інформація про необхідність дотримання певних стандартів обстеження та лікування онкологічних хворих. Онкологія викладається систематизовано, а розділ «Стандарти обстеження та лікування» є обов'язковою складовою всіх методичних розробок практичних занять по конкретних нозологічних одиницях. Наголошується, що загальний алгоритм обстеження всіх онкологічних хворих і детальний стандарт для відповідних локалізацій онкологічного процесу є законом і, відповідно, юридичною основою у взаємовідносинах лікар – хворий для вибору методу адекватного лікування цієї складної патології. Таким чином, це один із суттєвих елементів онкологічної деонтології, а стандарти лікування – логічне осмислене продовження стандарту обстеження.

Необхідно зазначити, що інноваційному процесу сприяє матеріально-технічне оснащення базової лікувальної установи, де проводяться заняття з онкології зі студентами. Є можливість обстеження хворих за допомогою комп'ютерної томографії, сучасної рентгенодіагностики, УЗ-діагностичної та ендоскопічної апаратури, цитологічних і радіоізотопних методів дослідження. Велике значення має проведення лікування онкологічних хво-

рих згідно з вимогами сьогодення, яке включає в себе хірургічний, променевий та медикаментозний методи в різних їх комбінаціях і поєднаннях.

Вимоги до педагога вищого навчального закладу знаходяться в постійному розвитку, що відображається в розширенні професійних функцій, засвоєнні нових видів знань, діяльності, пов'язаної з вимогами сучасного ринку праці, необхідності соціального партнерства в підготовці спеціалістів [3].

При проведенні заняття за темою «Курація хворих і написання історії хвороби» протягом останніх років на кафедрі практикується написання студентами не академічних, а клінічних історій хвороб пацієнтів, які перебувають на лікуванні. Українські студенти охоче підтримують пропозицію кафедри й активно беруть участь у оформленні історій під керівництвом викладачів. Така ж робота проводиться і з іноземними студентами, хоча дещо складніше. Під керівництвом викладачів студенти-іноземці описують історії хвороб, складають плани обстежень і лікування. Завдяки активному спілкуванню з хворими, персоналом клініки, однокурсниками, викладачами, а також керуючись лекціями і методично – практичним матеріалом російською, англійською та українською мовами, іноземні студенти водночас вивчають і вдосконалюють ці мови методом занурення в мовне середовище, що дає їм можливість швидше адаптуватися та покращити якість навчання.

Одним із важливих напрямів навчання студентів є впровадження сучасних інноваційних технологій у навчання, а також надання знань студентам із питань сучасних методів діагностики та лікування онкологічних хворих. Такий досвід викладачів кафедри отримують завдяки участі в науково-практичних конференціях, з'їздах, конгресах онкологів із міжнародною участю. На цих зустрічах провідні онкологи України ознайомлюються з досягненням онкологів світу в галузях використання сучасного діагностичного та лікувального обладнання, виконання поширених або органозберігальних операцій. Особлива увага приділяється питанням реабілітації онкологічних хворих і загальній профілактиці онкологічних хвороб. Знання, які викладачі отримали на цих конференціях, передаються студентам під час лекцій і практичних занять.

Таким чином, інноваційні технології, за всієї різноманітності, мають конкретні втілення в навчальний процес з огляду як на матеріально-технічну базу кожної кафедри, так і на ті процеси, які відбуваються у вітчизняній освіті в цілому. Використання активних технологій і методів навчання в підготовці фахівців медичних ВНЗ дозволяє успішно розвивати професійні та загальнокультурні компетенції, стимулювати й активізувати пізнавальну активність студентів, домагатися високого ступеня самостійності. Саме це і є шляхом до вдосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах.

Список використаної літератури

1. Калашнікова С. Механізми забезпечення інноваційного організаційного розвитку сучасного університету / С. Калашнікова // Вища школа. - 2009. - № 11. - С. 17–22.
2. Кічук Н.В. Ігрове проектування як інтерактивна дидактична технологія підготовки фахівців / Н.В. Кічук // Наука і освіта. – 2005. – №3–4. С. 61–65.
3. Носаченко І. Післядипломна педагогічна освіта: пріоритети та проблеми / І. Носаченко // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К., 2010. – Вип. 2. – С. 234–242.

ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ РАДІОЛОГІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Баштан В.П., Почерняєва В.Ф., Васько Л.М., Жукова Т.О., Нестуля К.І., Дуднік Т.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті розглядаються нові методичні підходи, які зстосовуються при вивченні курсу променевої діагностики і променевої терапії. Показано, що ці підходи передбачають значне збільшення в клінічній практиці сучасних методів і способів отримання діагностичних зображень, зокрема рентгенологічних, комп'ютерно-томографічних, магнітно-резонансних, ультразвукових та ін.

Ключові слова: радіологія, сучасні підходи викладання.

У наш час освіта набуває все більш універсального значення, оскільки допомагає визначитися щодо свого професійного майбутнього кожному громадянину. Сучасні тенденції політичного, економічного, культурного розвитку суспільства потребують нових підходів до якості знань, умінь, навичок і рівня розвитку студентів.

Досягнення науково-технічного прогресу, зростання обсягу інформації та прогнози подальшого розвитку променевої діагностики і променевої терапії вимагають перебудови системи викладання цих дисциплін у вищих медичних навчальних закладах, пошуку нових технологій навчання [1; 4].

Медична радіологія включає променеву діагностику та променеву терапію. Променева діагностика вивчає використання іонізуючих випромінювань, ультразвуку та магнітних полів для діагностики захворювань органів і систем.

Променева терапія вивчає використання іонізуючих випромінювань для лікування злоякісних пухлин та непухлинних захворювань. Значне збільшення кількості сучасних методів променевої діагностики в арсеналі практичної медицини щодо визначення різноманітної патології органів і систем організму потребує підвищення рівня викладання цієї дисципліни у вищих медичних закладах.

Останніми роками в рентгено- і радіонуклідну діагностику та променеву терапію інтенсивно впроваджують засоби автоматизації, електроніки, обчислювальної техніки та нові способи отримання медичних діагностичних зображень за допомогою ультразвукових, рентгенівських, магнітно-резонансних та емісійних томографічних досліджень зокрема [3].